សំណួរ & ចម្លើយ

សិទ្ធិមនុស្ស ៨

ឧបត្ថម្ភមូលនិធិដោយ
សហភាពអឺរ៉ុប

សហភាពអឺរ៉ុប

អង្គការសហប្រជាជាតិ

អង្គការសហប្រជាជាតិ
សិទ្ធិមនុស្ស
ការិយាល័យឧត្តមស្នងការ
កម្ពុជា

សៀវភៅនេះត្រូវបានរៀបរៀង និងបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយក្រោមជំនួយឧបត្ថម្ភរបស់សហភាពអឺរ៉ុប។ ទស្សនៈនិងបទបង្ហាញនានាក្នុងអត្ថបទនេះ គឺជាការទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងរបស់ ការិយាល័យឧត្ដមស្នងការទទួលបន្ទុកសិទ្ធមនុស្សប្រចាំកម្ពុជា ហើយវាមិនមែនជាការឆ្លុះបញ្ចាំងពីទស្សនៈរបស់សហភាពអឺរ៉ុបឡើយ ។

បោះពុម្ពឆ្នាំ២០១៩
Published in 2019

១

សំណួរ & ចម្លើយ សិទ្ធិមនុស្ស

សំណួរ & ចម្លើយ

១

តើអ្វីជាសិទ្ធិមនុស្សរបស់ខ្ញុំ ?

សិទ្ធិមនុស្សគឺជាសិទ្ធិ និងសេរីភាពដែលខ្ញុំមាន និងទទួលបានដោយសារតែខ្ញុំជាមនុស្ស។ ឧទាហរណ៍សិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ សិទ្ធិស្មើភាពគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ សិទ្ធិសេរីភាពដើរហើរក្នុងប្រទេស សិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិ សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន សិទ្ធិសេរីភាពជួបជុំ សិទ្ធិចូលរួមក្នុងកិច្ចការសាធារណៈរបស់រដ្ឋ។ល។

សេរីភាព និងសិទ្ធិដែលខ្ញុំមាននេះ ធ្វើឲ្យខ្ញុំអាចរស់នៅប្រកបដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ក្នុងភាពជាមនុស្សមួយរូប។

សិទ្ធិមនុស្សខ្លះគឺជាសេរីភាព។ នេះមានន័យថា ខ្ញុំអាចប្រើសិទ្ធិទាំងនេះដោយគ្មានអ្នកណាមួយបញ្ឈប់ខ្ញុំបានឡើយ ។ ឧទាហរណ៍ ខ្ញុំមានសិទ្ធិដើរហើរ មានន័យថា ខ្ញុំអាចចេញចូលប្រទេសខ្ញុំនៅពេលណាក៏បានតាមដែលខ្ញុំចង់។

សិទ្ធិមនុស្សខ្លះទៀត តម្រូវឲ្យរដ្ឋាភិបាលត្រូវតែធ្វើអ្វីមួយ ដើម្បីធ្វើឲ្យប្រាកដថា ខ្ញុំទទួលបានសិទ្ធិរបស់ខ្ញុំ។ ឧទាហរណ៍ ខ្ញុំមានសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ មានន័យថា រដ្ឋាភិបាលត្រូវតែបង្កើតគោលនយោបាយមួយដែលតម្រូវឲ្យកុមារត្រូវតែទទួលបានការអប់រំនៅបឋមសិក្សាដោយមិនគិតថ្លៃ។

សំណួរ & ចម្លើយ

២

ហេតុអ្វីបានជាសិទ្ធិមនុស្ស សំខាន់សម្រាប់ជីវិតរបស់ខ្ញុំ ?

សិទ្ធិមនុស្សសំខាន់សម្រាប់ជីវិតខ្ញុំ ពីព្រោះសិទ្ធិមនុស្សជួយខ្ញុំឲ្យរស់នៅប្រកបដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ។ សិទ្ធិមនុស្ស អាចឲ្យខ្ញុំចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌នានា។

សិទ្ធិមនុស្សការពារមិនឲ្យគេធ្វើបាប ឬរំលោភបំពានមកលើរូបខ្ញុំ។ សិទ្ធិមនុស្សធានាអោយខ្ញុំទទួលបានអ្វីៗជាច្រើន ដូចជាយុត្តិធម៌ និងភាពត្រឹមត្រូវ លក្ខខណ្ឌការងារល្អ ការអប់រំល្អ មានកម្រិតជីវភាពរស់នៅសមរម្យនិងទទួលបានកិច្ចគាំពារសុខភាព។ សិទ្ធិមនុស្សធានាថាខ្ញុំអាចប្រើជំនាញ និងទេពកោសល្យរបស់ខ្ញុំដោយសេរី និងបញ្ចេញគំនិតរបស់ខ្ញុំផងដែរ។

សំណួរ & ចម្លើយ
៣

ហេតុអ្វីបានជាសិទ្ធិមនុស្ស សំខាន់សម្រាប់សង្គមរបស់ខ្ញុំ ?

សិទ្ធិមនុស្សជួយកសាងសង្គមមួយដែលយើងគោរព និងជួយគ្នាទៅវិញទៅមក។ សិទ្ធិមនុស្សធានាឲ្យមានសន្តិភាពតាមរយៈការជួយបញ្ចៀសការគាបសង្កត់ និងតាមរយៈការពង្រឹងយុត្តិធម៌។ សិទ្ធិមនុស្សធ្វើឲ្យបុគ្គលគ្រប់រូបមានការអភិវឌ្ឍតាមរយៈការលើកកម្ពស់សមភាព សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងការទទួលបានសេវា និងទំនិញចាំបាច់ជាមូលដ្ឋាន។

សំណួរ & ចម្លើយ
៤

តើអ្នកណាខ្លះមានសិទ្ធិមនុស្ស ?

បុគ្គលគ្រប់រូបមានសិទ្ធិមនុស្សដូចៗគ្នា មិនថាក្មេងស្រី ក្មេងប្រុស បុរស ស្ត្រី ទោះចាស់ ឬក្មេង ក្រ ឬមាន ជាអ្នកមាន ឬគ្មានអំណាច ជាមនុស្សសំខាន់ ឬក៏អត់ ទោះបីអ្នកនោះមាន គំនិតខុសគ្នា ជំនឿ ឬសាសនាផ្សេងគ្នា ឬនិយាយភាសាផ្សេងគ្នា ឬមកពីប្រទេសផ្សេងក៏ដោយ។

សំណួរ & ចម្លើយ
៥

តើសិទ្ធិមនុស្សនីមួយៗ មានទំនាក់ទំនងគ្នាឬទេ?

សិទ្ធិមនុស្សនីមួយៗមានទំនាក់ទំនងគ្នា និងពឹងផ្អែកគ្នាទៅវិញទៅមកដែរ។ នេះមានន័យថា នៅពេលដែលខ្ញុំអាចអនុវត្តសិទ្ធិមួយជាក់លាក់ សិទ្ធិនោះនឹងជួយឲ្យខ្ញុំទទួលបានប្រយោជន៍ពីសិទ្ធិផ្សេងៗទៀតដែរ។ ទន្ទឹមគ្នានេះដែរ ប្រសិនបើសិទ្ធិណាមួយរបស់ខ្ញុំត្រូវបានគេរំលោភបំពាននោះ សិទ្ធិផ្សេងៗទៀតរបស់ខ្ញុំ ក៏អាចនឹងត្រូវរងផលប៉ះពាល់ដែរ។

ឧទាហរណ៍ ខ្ញុំមានសិទ្ធិចូលរួមក្នុងការពិភាក្សាអំពីផែនការអភិវឌ្ឍន៍សហគមរបស់ខ្ញុំ។ ដើម្បីឲ្យខ្ញុំអាចអនុវត្តសិទ្ធិ (ចូលរួមក្នុងការពិភាក្សា) នេះបាន ខ្ញុំក៏ត្រូវការអនុវត្តសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិ ដែលរួមមានសិទ្ធិសេរីភាពទទួលបានព័ត៌មាន និងសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការនិយាយស្តីនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំពិភាក្សានោះផងដែរ។

សំណួរ & ចម្លើយ
៦

តើសិទ្ធិមនុស្សជាក់លាក់អ្វីខ្លះដែលខ្ញុំមាន ?

សិទ្ធិមនុស្ស ត្រូវបានបែងចែកជាពីរក្រុមសំខាន់ៗ។ ក្រុមទីមួយ គឺសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយមានដូចជា៖

- សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំក្នុងការរស់រានមានជីវិត
- សេរីភាពរបស់ខ្ញុំក្នុងការនិយាយស្តី សេរីភាពក្នុងការទទួលបានព័ត៌មាន និងការចែករំលែកព័ត៌មាន (សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ)
- សេរីភាពរបស់ខ្ញុំក្នុងការជួបជុំ និងសេរីភាពធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធីជាមួយអ្នកដទៃ (សេរីភាពជួបជុំ)
- សេរីភាពរបស់ខ្ញុំក្នុងការបង្កើត ឬចូលរួមក្នុងក្រុមដែលខ្ញុំពេញចិត្ត (សេរីភាពក្នុងការបង្កើត និងចូលរួមក្នុងសមាគម)
- សេរីភាពរបស់ខ្ញុំចាកផុតពីការធ្វើទារុណកម្ម ឬត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដូចជាទាសករ
- សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំក្នុងការប្រកួតប្រជែងក្នុងការបោះឆ្នោត និងចូលរួមក្នុងជីវភាពនយោបាយ និងក្នុងការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈ សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំក្នុងការជ្រើសរើសអ្នកដែលខ្ញុំចង់ឲ្យដឹកនាំប្រទេស ឬសហគមន៍របស់ខ្ញុំ

- សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំក្នុងការមានភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់
- សិទ្ធិជនភាគតិចក្នុងការនិយាយភាសារបស់ពួកគេ
- និងរួមជាមួយនឹងសិទ្ធិដទៃទៀត។

ក្រុមទីពីរ គឺសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ មានដូជា៖

- សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំក្នុងការធ្វើការដោយមានលក្ខខណ្ឌការងារល្អ
- សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំក្នុងការទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ស្មើគ្នាដូចអ្នកដទៃសម្រាប់ការងារដូចគ្នា
- សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំក្នុងការបង្កើត និងចូលរួមក្នុងសហជីព
- សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំក្នុងការទទួលបានរបបសន្តិសុខសង្គម (ការជួយពីរដ្ឋាភិបាល)
- សិទ្ធិទទួលបានកម្រិតជីវភាពរស់នៅសមរម្យ សិទ្ធិទទួលបានស្បៀងអាហារ សម្លៀកបំពាក់ និងលំនៅដ្ឋានសមរម្យ
- សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំក្នុងការទទួលបានកិច្ចគាំពារសុខភាព
- សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំក្នុងការទទួលបានការអប់រំ
- សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំក្នុងការទទួលបានការការពារសម្រាប់ការបង្កើតថ្មីរបស់ខ្ញុំ
- និងសិទ្ធិដទៃទៀត។

សំណួរ & ចម្លើយ
៧

តើអ្នកណាខ្លះត្រូវគោរពសិទ្ធិមនុស្សរបស់ខ្ញុំ ?

រដ្ឋមានទំនួលទទួលខុសត្រូវមុនគេបង្អស់ក្នុងការគោរពសិទ្ធិមនុស្សរបស់ខ្ញុំ។ ទោះជាដូច្នេះក្តី មនុស្សគ្រប់រូប រួមទាំងបុគ្គល វិស័យឯកជន (អ្នករកស៊ី និងអ្នកជំនួញ)និងអ្នកផ្សេងៗទៀតមានកាតព្វកិច្ចគោរពសិទ្ធិមនុស្សទាំងអស់របស់ខ្ញុំ។ ហើយខ្ញុំក៏មានកាតព្វកិច្ចត្រូវគោរពសិទ្ធិអ្នកដទៃផងដែរ។

សំណួរ & ចម្លើយ
៨

តើរដ្ឋាភិបាលត្រូវធ្វើដូចម្តេចខ្លះ ដើម្បីការពារសិទ្ធិមនុស្ស ?

ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិតម្រូវឲ្យរដ្ឋាភិបាលធានាការពារសិទ្ធិមនុស្ស ហើយរដ្ឋាភិបាលមានកាតព្វកិច្ចបីសំខាន់ៗ៖

ក. កាតព្វកិច្ច**គោរព**សិទ្ធិមនុស្សរបស់ខ្ញុំដែលមានន័យថារដ្ឋមិនត្រូវធ្វើអ្វីមួយរំលោភបំពានសិទ្ធិរបស់ខ្ញុំ។ ឧទាហរណ៍ រដ្ឋមិនត្រូវធ្វើអ្វីមួយ ក្នុងការរារាំងខ្ញុំមិនឲ្យទៅសាលារៀនឡើយ ។

ខ. កាតព្វកិច្ច **ការពារ**សិទ្ធិមនុស្សរបស់ខ្ញុំ មានន័យថា រដ្ឋត្រូវបង្ការ និងទប់ស្កាត់អ្នកដទៃកុំឲ្យមកជ្រៀតជ្រែករំខានដល់ការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្ញុំ។ ឧទាហរណ៍ ប្រសិនជាមាននរណាម្នាក់ធ្វើបាបខ្ញុំ រដ្ឋត្រូវផ្តន្ទាទោសបុគ្គលនោះទៅតាមច្បាប់ និងផ្តល់សំណងដល់ខ្ញុំ។

គ. កាតព្វកិច្ច**បំពេញ** មានន័យថា រដ្ឋចាំបាច់ត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប រួមទាំងការបង្កើតច្បាប់ និងគោលនយោបាយផ្សេងៗដើម្បីឲ្យខ្ញុំអាចអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្ញុំបាន។ ឧទាហរណ៍ រដ្ឋត្រូវបង្កើតគោលនយោបាយមួយតម្រូវឲ្យកុមារត្រូវតែទៅរៀនយ៉ាងហោចណាស់ចប់បឋមសិក្សាដោយមិនគិតថ្លៃ។

សំណួរ & ចម្លើយ
៥

តើការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស កើតឡើងនៅពេលណា ?

ការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សកើតឡើង នៅពេលដែលរដ្ឋាភិបាល មិនបំពេញកាតព្វកិច្ចណាមួយរបស់ខ្លួន គឺកាតព្វកិច្ចគោរព ការពារ និងបំពេញ ។

ការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សអាចកើតមានក្នុងរូបភាពផ្សេងៗ។ សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំអាចត្រូវបានរំលោភបំពាន ដោយសារតែច្បាប់។ ឧទាហរណ៍ ប្រសិនជាច្បាប់អនុញ្ញាតឲ្យគេចាប់ខ្ញុំដាក់ពន្ធនាគារ ដោយគ្រាន់តែខ្ញុំរិះគន់រដ្ឋាភិបាល។

សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំ ក៏អាចត្រូវបានរំលោភបំពានផងដែរ នៅពេលដែលនរណាម្នាក់ធ្វើអ្វីមួយមិនគប្បីចំពោះខ្ញុំ។ ឧទាហរណ៍ នៅពេលដែលនគរបាល ឬនរណាម្នាក់វាយ ឬប្រព្រឹត្តមិនគប្បីមកលើខ្ញុំ ហើយ រដ្ឋាភិបាលមិនបានធ្វើអ្វីដើម្បីការពារខ្ញុំ ឬដាក់ទោសជនល្មើស។

សិទ្ធិរបស់ខ្ញុំត្រូវបានរំលោភបំពានផងដែរ ពីព្រោះរដ្ឋាភិបាល ខកខានមិនបានធ្វើអ្វីមួយ។ ឧទាហរណ៍ ដូចជាមិនបង្កើតគោលនយោបាយមួយ ដែលតម្រូវឲ្យកុមារគ្រប់រូបត្រូវតែទៅរៀន យ៉ាងហោចណាស់ចប់បឋមសិក្សាដោយឥតបង់ថ្លៃ។

សំណួរ & ចម្លើយ ១០

តើមានអ្វីកើតឡើង ប្រសិនជារដ្ឋាភិបាលប្រទេសខ្ញុំ មិនគោរពសិទ្ធិមនុស្សរបស់ខ្ញុំ?

ប្រសិនជារដ្ឋាភិបាលខ្ញុំ មិនគោរពសិទ្ធិមនុស្សរបស់ខ្ញុំ មានន័យថារដ្ឋាភិបាល រំលោភច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សជាតិ និងអន្តរជាតិហើយ។ នៅពេលមានករណីនេះកើតឡើង ខ្ញុំត្រូវប្តឹងទៅស្ថាប័នមួយចំនួន ដូចជាតុលាការនៅក្នុងប្រទេសរបស់ខ្ញុំ ដើម្បីទទួលបានដំណោះស្រាយដូចជាសំណងជាដើម។ ក្នុងករណីខ្លះ ប្រទេសផ្សេងៗទៀត ឬអង្គការសហប្រជាជាតិអាចនិយាយថា រដ្ឋាភិបាលប្រទេសខ្ញុំ មិនគោរពសិទ្ធិមនុស្ស។

សំណួរ & ចម្លើយ ១១

តើខ្ញុំគួរកត់ចំណាំព័ត៌មានអ្វីខ្លះ ប្រសិនជាសិទ្ធិរបស់ខ្ញុំត្រូវបានគេរំលោភបំពាន ?

ប្រសិនជាមាននរណាម្នាក់បានរំលោភសិទ្ធិខ្ញុំ ខ្ញុំត្រូវរក្សាទុកព័ត៌មានសំខាន់ចាំបាច់មួយចំនួន (ប្រសិនបើមិនអាចចាំបានទាំងអស់) ដូចនេះខ្ញុំអាចប្ដឹង ឬរាយការណ៍ទៅអាជ្ញាធរ ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលធ្វើការទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្សនៅពេលក្រោយ។

ព័ត៌មានសំខាន់ៗមានដូចជា ព័ត៌មានទាក់ទងនឹងបុគ្គលដែលខ្ញុំគិតថា បានរំលោភសិទ្ធិរបស់ខ្ញុំ ព័ត៌មានអំពីសកម្មភាពដែលជននេះបានធ្វើចំពោះខ្ញុំ (ពេលវេលា និងទីកន្លែងដែលហេតុការណ៍នោះបានកើតឡើង) តើករណីនេះកើតឡើងដោយរបៀបណា ហើយប្រសិនជាអាចប្រាប់ពីមូលហេតុដែលនាំឲ្យមានការរំលោភបំពាននោះ។ យកល្អ គួរតែចងចាំ និងកត់ត្រាទុកឲ្យបានច្បាស់ ពីព័ត៌មានលម្អិតឲ្យបានច្រើនតាមដែលអាចរកបានអំពីហេតុការណ៍នេះ។

សំណួរ & ចម្លើយ ១២

តើខ្ញុំគួររាយការណ៍ទៅកាន់អ្នកណា ប្រសិនជាសិទ្ធិរបស់ខ្ញុំត្រូវបានរំលោភបំពាន ?

ខ្ញុំអាចរាយការណ៍ទៅកាន់ស្ថាប័នផ្សេងៗ ដើម្បីរាយការណ៍ រួមទាំងស្ថាប័នរដ្ឋ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការសហប្រជាជាតិ។ ឧទាហរណ៍ ខ្ញុំអាចប្តឹងទៅអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ទៅតុលាការ ទៅព្រឹទ្ធសភា ទៅរដ្ឋសភា ដែលទទួលបន្ទុកការពារសិទ្ធិមនុស្ស ទៅអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលធ្វើការខាងវិស័យសិទ្ធិមនុស្ស ដូចជាអង្គការលីកាដូ អាដហុក ឬក៏ទីភ្នាក់ងារអង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជា ដូចជា ការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស។ សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ ៣ អំពីបញ្ជីស្ថាប័នរដ្ឋ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលផ្តល់ការគាំទ្រដល់ជនរងគ្រោះពីការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ឬការទទួលបណ្តឹងទាក់ទងការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស។

សំណួរ & ចម្លើយ
១៣

តើគេអាចដកយកសិទ្ធិមនុស្ស របស់ខ្ញុំចេញពីខ្ញុំឬទេ ?

មនុស្សគ្រប់រូបមានសិទ្ធិមនុស្សជាប់មកពីកំណើត ហើយគ្មាននរណាម្នាក់អាចដកហូតសិទ្ធិរបស់ខ្ញុំបានឡើយ។ ប៉ុន្តែសិទ្ធិមនុស្សមួយចំនួន អាចត្រូវបានរដ្ឋាភិបាលរឹតត្បិតទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ ឧទាហរណ៍ សិទ្ធិសេរីភាពរបស់ខ្ញុំ អាចត្រូវបានរឹតត្បិតប្រសិនជាតុលាការរកឃើញថា ខ្ញុំមានទោស (មានពិរុទ្ធភាព) ពីបទល្មើសអ្វីមួយ ហើយត្រូវជាប់ឃុំក្នុងពន្ធនាគារ។

សំណួរ & ចម្លើយ ១៤

តើរដ្ឋាភិបាលអាចរឹតត្បិតសិទ្ធិមនុស្សរបស់ខ្ញុំ បានដោយរបៀបណា ?

រដ្ឋាភិបាល មិនអាចកំណត់លក្ខខណ្ឌណាមួយតាមដែលខ្លួនចង់បានលើសិទ្ធិរបស់ខ្ញុំបានឡើយ។ ដើម្បីអាចរឹតត្បិតសិទ្ធិមនុស្សបាន រដ្ឋាភិបាលត្រូវបង្កើតច្បាប់មួយដែលចែងអំពីស្ថានភាពដែលសិទ្ធិអាចត្រូវបានរឹតត្បិត ហើយនិងដោយផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌច្បាស់លាស់។ ការរឹតត្បិតត្រូវតែក្នុងករណីចាំបាច់ដើម្បីការពារសិទ្ធិមនុស្ស ឬសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ ឬដើម្បីការពារសន្តិសុខជាតិ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ សុខភាពសីលធម៌សាធារណៈ។

ឧទាហរណ៍ ខ្ញុំមានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិ ដែលខ្ញុំអាចនិយាយ ចែករំលែក ឬផ្សព្វផ្សាយគំនិតរបសខ្ញុំ។ ប៉ុន្តែរដ្ឋាភិបាលអាចនឹងបង្កើតច្បាប់ដើម្បីដាក់កម្រិតអំពីអ្វីដែលខ្ញុំអាចនិយាយ ដូចជាការហាមឃាត់មិនឲ្យនិយាយភាសាញុះញ៉ង់ឲ្យមនុស្សរើសអើងប្រឆាំងជនភាគតិចក្រុមណាមួយ។

សំណួរ & ចម្លើយ ១៥

តើសិទ្ធិមនុស្សទាំងអស់សុទ្ធតែអាចរឹតត្បិតបានឬ ?

សិទ្ធិមនុស្សមួយចំនួនអាចរឹតត្បិតបាន និងខ្លះទៀតមិនអាចរឹតត្បិតបានទេ ទោះជាស្ថិតក្នុងស្ថានភាពណាក៏ដោយ។ ឧទាហរណ៍ សិទ្ធិមួយចំនួនដែលមិនអាចរឹតត្បិតបានរួមមានដូចជា៖

- ខ្ញុំមិនអាចត្រូវគេធ្វើទារុណកម្ម ឬធ្វើទង្វើឃោរឃៅមកលើខ្ញុំឡើយ ឬក៏ឲ្យធ្វើជាទាសករ ឬកញ្ជះដាច់ថ្លៃឡើយ។
- ខ្ញុំមិនត្រូវជាប់ពន្ធនាគា ដោយសារតែសកម្មភាពដែលមិនមានច្បាប់ចែងថា ខុសច្បាប់ឡើយ។

សំណួរ & ចម្លើយ
១៦

ហេតុអ្វីបានជាក្រុមមនុស្សមួយចំនួន ទទួលបានការការពារបន្ថែម ?

ក្រុមមនុស្សខ្លះអាចតម្រូវឲ្យមានការការពារច្រើនជាងក្រុមមនុស្សខ្លះទៀត។ ប៉ុន្តែនេះមិនមានន័យថា ពួកគេមានសិទ្ធិមនុស្សច្រើនជាងខ្ញុំនោះទេ។ ជាទូទៅ ពួកគេជាក្រុមមនុស្សដែលងាយរងគ្រោះ ដូចជា ជនពិការ ជនជាតិដើមភាគតិច។ ក្រុមមនុស្សដទៃទៀត រងគ្រោះដោយសារវិសមភាព (ភាពមិនស្មើគ្នា) ក្នុងសង្គម ដូចជា ស្ត្រី ឬកុមារ។ ព្រោះតែក្រុមមនុស្សទាំងនេះស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមិនស្មើគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ បាត់បង់ឱកាស និងងាយរងគ្រោះ។ ដូចនេះ បើមិនមានការការពារបន្ថែមនោះទេ នឹងរឹតតែធ្វើឲ្យពួកគេកាន់តែបាត់បង់ឱកាសថែមទៀត។

ដោយហេតុនេះហើយ ទើបត្រូវការឲ្យមានការការពារបន្ថែម ដើម្បីឲ្យពួកគេអាចរស់នៅដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងស្មើមុខស្មើមាត់ជាមួយអ្នកដទៃទៀតនៅក្នុងសង្គម។ ឧទាហរណ៍ ប្រសិនជារដ្ឋាភិបាលមានបុគ្គលិកភេទប្រុសច្រើនជាងបុគ្គលិកភេទស្រី រដ្ឋាភិបាលអាចកំណត់ចំនួនជាក់លាក់ (កូតា) សម្រាប់បុគ្គលិក

ភេទស្រី ដូចនេះនឹងមានស្ត្រីច្រើនថែមទៀត ត្រូវបានជ្រើសរើសឲ្យធ្វើការក្នុងក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋ។

តាមធម្មតា ការការពារបន្ថែមនេះ នឹងត្រូវដកវិញ នៅពេលណាដែលក្រុមមនុស្សទាំងនេះលែងជាជនងាយរងគ្រោះទៀត ហើយពួកគេអាចអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួនដូចអ្នកដទៃនៅក្នុងសង្គម។

សំណួរ & ចម្លើយ
១៧

តើអ្វីទៅជាសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ?

សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស គឺជាឯកសារអន្តរជាតិមួយ ដែលមានចែងអំពីសិទ្ធិមនុស្ស មានជាអាទិ៍ សិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ដែលជាសិទ្ធិរបស់មនុស្សគ្រប់រូប។ សេចក្តីប្រកាសនេះ ជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ហើយសេចក្តីប្រកាសនេះត្រូវអនុម័ត និងដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ តាំងពីឆ្នាំ១៩៤៨។ សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ ២ ស្តីពីសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស។

សំណួរ & ចម្លើយ
១៨

តើអ្វីទៅជាច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ?

ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិសំដៅដល់ច្បាប់ និងបទដ្ឋាននានាដែលចែងអំពីសិទ្ធិជាក់លាក់ ដែលអនុវត្តចំពោះមនុស្សគ្រប់រូប។ ជាធម្មតា ច្បាប់ទាំងនេះ ត្រូវបានបញ្ចូលនៅក្នុងសន្ធិសញ្ញា (កិច្ចព្រមព្រៀងផ្លូវច្បាប់រវាងរដ្ឋ និងរដ្ឋ)។ សន្ធិសញ្ញាទាំងនេះ អនុវត្តចំពោះប្រទេសទាំងឡាយណាដែលផ្តល់សច្ចាប័នទទួលយកសន្ធិសញ្ញានេះ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិមួយចំនួនត្រូវអនុវត្តគ្រប់ប្រទេសទាំងអស់ទូទាំងពិភពលោក មិនថាប្រទេសនោះទទួលស្គាល់ ឬមិនទទួលស្គាល់សន្ធិសញ្ញានោះឡើយ ដូចជាការហាមឃាត់ការធ្វើទារុណកម្មជាដើម។ នេះគេហៅថាច្បាប់ប្រពៃណី។

បច្ចុប្បន្ននេះ មានសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិសំខាន់ៗចំនួន៩។ សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ ១ សម្រាប់បញ្ជីឈ្មោះសន្ធិសញ្ញាទាំង ៩ នេះ។

សំណួរ & ចម្លើយ ១៩

តើច្បាប់ ឬសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ អនុវត្តនៅកម្ពុជាដែរ ឬទេ ?

ចំ/បាទ កម្ពុជាបានទទួលស្គាល់ច្បាប់ ឬសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិសំខាន់ៗ ចំនួន ៨ ក្នុងចំណោមច្បាប់ ឬសន្ធិសញ្ញាទាំងអស់ចំនួន៩។ នេះមានន័យថា តាមផ្លូវច្បាប់ កម្ពុជាត្រូវអនុវត្តតាមច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ដើម្បីធានាថា មនុស្សគ្រប់រូបអាចទាមទារ និងអនុវត្តសិទ្ធិមនុស្សរបស់ខ្លួន។

សំណួរ & ចម្លើយ ២០

តើអង្គការសហប្រជាជាតិការពារសិទ្ធិរបស់ខ្ញុំយ៉ាងណាដែរនៅកម្ពុជា ?

អង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជាមានវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ ដើម្បីការពារ និងលើកកម្ពស់សិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា។ យន្តការសំខាន់បំផុតមានពីរគឺ៖

១. អ្នករាយការណ៍ពិសេស ស្តីពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា៖ អ្នករាយការណ៍ពិសេស ឃ្លាំមើលស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា និងធ្វើទស្សនកិច្ចនៅកម្ពុជាពីរដងក្នុងមួយឆ្នាំ ដើម្បីវាយតម្លៃស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា ដោយជួបប្រជុំ និងធ្វើការជាមួយរដ្ឋាភិបាល សង្គមស៊ីវិល និងអ្នកផ្សេងៗទៀត ដើម្បីធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងដល់ស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា។ បន្ទាប់មកអ្នករាយការណ៍ពិសេសធ្វើរបាយការណ៍ដែលផ្សាយជាសាធារណៈអំពីទស្សនកិច្ចទាំងនេះ។ អ្នករាយការណ៍ពិសេសទទួលពាក្យបណ្ដឹងផងដែរពីបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលអះអាងថា ខ្លួនជាជនរងគ្រោះដោយការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ហើយអ្នករាយការណ៍ពិសេសនឹងលើកយកបញ្ហាទាំងនេះទៅពិភាក្សាជាមួយរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។

២. ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស ឬដែលគេស្គាល់ថាជាការិយាល័យសិទ្ធិមនុស្សអង្គការសហប្រជាជាតិ (អ.ស.ប) ប្រចាំកម្ពុជា៖ មានវត្តមាននៅកម្ពុជាតាំងពីឆ្នាំ១៩៩៣។ ការិយាល័យសិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប ធ្វើការកសាងសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលក្នុងការអនុវត្តបទដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិនៅកម្ពុជា។ ការិយាល័យសិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប ធ្វើការផងដែរជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីកសាងសមត្ថភាពពួកគេ និងផ្តល់ការជួយឧបត្ថម្ភ និងផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់ដល់បុគ្គលទាំងឡាយដែលអះអាងថា សិទ្ធិរបស់ពួកគេត្រូវបានរំលោភបំពាន។

ឧបសម្ព័ន្ធ៖

១. បញ្ជីឈ្មោះសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិសំខាន់ៗទាំង៩

លេខរៀង	ឈ្មោះសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ	ទទួលស្គាល់ដោយកម្ពុជាចាប់តាំងពីឆ្នាំ
១	អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងពូជសាសន៍	១៩៨៣
២	កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ	១៩៩២
៣	កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌	១៩៩២
៤	អនុសញ្ញាស្តីពីការបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ	១៩៩២
៥	អនុសញ្ញាប្រឆាំងការធ្វើទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែល ឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប	១៩៩២
៦	អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ	១៩៩២
៧	អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ	២០១២
៨	អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការការពារជនគ្រប់រូបពីការបាត់ខ្លួនដោយបង្ខំ	២០១៣
៩	អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការការពារសិទ្ធិរបស់ពលករទេសន្តប្រវេសន៍គ្រប់រូប និងសមាជិកគ្រួសាររបស់ពួកគេ	មិនទាន់បានទទួលស្គាល់

២

សេចក្ដីប្រកាសជាសកលស្ដីពីសិទ្ធិមនុស្សជាពាក្យសម្រាយ

(បញ្ជីសិទ្ធិមនុស្សខ្លះៗសម្រាប់មនុស្សគ្រប់គ្នាជាពាក្យសម្រាយ)៖

នេះគឺជាអត្ថបទដែលធ្វើការកែសម្រួលពីខ្លឹមសារដើមមកជាពាក្យសម្រាយឱ្យយើងទាំងអស់គ្នាងាយយល់

ចំណាំ៖ អត្ថបទនេះមិនមែនជាអត្ថបទផ្លូវការរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិទេ ហើយក៏មិនមែនជាអត្ថបទដែលត្រូវបានអនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិដែរ។ អត្ថបទនេះត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយគ្រាន់តែសម្រាប់គោលបំណងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងផ្នែកសិទ្ធិមនុស្សដោយការិយាល័យឧត្ដមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំកម្ពុជាតែប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងករណីមិនច្បាស់លាស់ត្រង់ចំណុចណាមួយ សូមយោងដល់អត្ថបទផ្លូវការនៃសេចក្ដីប្រកាសជាសកលស្ដីពីសិទ្ធិមនុស្ស។

អត្ថបទប្រែសម្រួលក្រៅផ្លូវការ
អង្គការសហប្រជាជាតិ
ការិយាល័យឧត្តមស្នងការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស
ការិយាល័យប្រចាំនៅកម្ពុជា

សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស

១. សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ចាប់តាំងពីយើងកើតមក យើងមានសេរីភាព និងគួរតែទទួលបានការគោរពរាប់រកដូចគ្នាទៅនឹងមនុស្សដទៃទៀតដែរ។ យើងអាចគិតពិចារណា និងយល់ដឹងដោយខ្លួនយើងពីអ្វីខុសអ្វីត្រូវ។ យើងគួររាប់រកគ្នាដោយមិត្តភាព។

២. សមភាព សិទ្ធិនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ គឺជាសិទ្ធិរបស់យើងទាំងអស់គ្នា៖ ជារបស់កុមារា កុមារី ជារបស់បុរសនិងស្ត្រី។ សិទ្ធិទាំងនេះជារបស់យើងទាំងអស់គ្នាទោះជាយើងមានពណ៌សម្បុរខុសគ្នាក៏ដោយ។ សិទ្ធិទាំងនេះជារបស់យើងទាំងអស់គ្នាទោះជាយើងនិយាយភាសាផ្សេងគ្នាក៏ដោយ ឬមានគំនិត និងជំនឿ ឬសាសនាផ្សេងគ្នាក៏ដោយ។ សិទ្ធិទាំងនេះជារបស់អ្នកក្រក៏ដូចជារបស់អ្នកមាន ជារបស់គ្រួសារធម្មតា ជារបស់គ្រួសារអ្នកមានអំណាច។ សិទ្ធិទាំងនេះជារបស់យើងទាំងអស់គ្នា ទោះជាយើងមកពីប្រទេសផ្សេងគ្នាដែលជាប្រទេសឯករាជ្យ ឬមិនមានឯករាជ្យក៏ដោយ ក៏សិទ្ធិទាំងនេះមិនខុសគ្នាដែរ។

៣. **ជីវិត** យើងទាំងអស់គ្នាមានសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត មានសេរីភាព និងសិទ្ធិមានសុវត្ថិភាព។

៤. **ទាសភាព** គ្មាននរណាម្នាក់ប្រព្រឹត្តមកលើយើងដូចជាទាសករនោះទេ ហើយយើងក៏មិនត្រូវប្រព្រឹត្តទៅលើនរណាម្នាក់ដូចជាទាសករដែរ។

៥. **ទារុណកម្ម** គ្មាននរណាម្នាក់ធ្វើទារុណកម្ម ឬប្រព្រឹត្តអំពើឃោរឃៅ ឬផ្តន្ទាឱ្យយើងបាត់តម្លៃជាមនុស្សឡើយ។

៦. **ច្បាប់** ច្បាប់ត្រូវសរសេរឱ្យច្បាស់ថា យើងទាំងអស់គ្នាអាចទាមទារសិទ្ធិមនុស្សរបស់យើងតាមរយៈច្បាប់ ហើយគ្មាននរណាម្នាក់ត្រូវបានបដិសេធចោលនោះទេ។

៧. **ច្បាប់** យើងទាំងអស់គ្នាត្រូវបានការពារដោយច្បាប់តាមវិធីដូចគ្នាដូចអ្នកឯទៀតដែរ។ ច្បាប់គួរតែដូចៗគ្នាសម្រាប់យើងទាំងអស់គ្នា ហើយគួរត្រូវយកមកអនុវត្តស្មើៗគ្នាចំពោះមនុស្សគ្រប់គ្នា។

៨. **ច្បាប់** យើងទាំងអស់គ្នាអាចសុំការជួយពីអ្នកដទៃដែលចេះច្បាប់ នៅពេលដែលសិទ្ធិតាមផ្លូវច្បាប់របស់យើងមិនត្រូវបានគោរព។

៩. **ពន្ធនាគារ** (គុក) គ្មាននរណាម្នាក់អាចឃាត់ខ្លួនរបស់យើង ឬដាក់យើងនៅក្នុងគុក ឬដេញយើងចេញទៅប្រទេសមួយទៀតដោយមិនត្រឹមត្រូវ ឬដោយគ្មានហេតុផលត្រឹមត្រូវនោះទេ។

១០. យុត្តិធម៌ ប្រសិនបើនរណាម្នាក់ចោទយើងថា រំលោភច្បាប់ បញ្ហានេះត្រូវលើកយកទៅកាត់សេចក្តីនៅក្នុងសវនាការមួយ ដែលមានអ្នកដទៃផ្សេងទៀតចូលរួមស្តាប់។ អ្នកកាត់សេចក្តីមិនគួរឱ្យអ្នកដទៃមកបង្គាប់បញ្ជាទេ គាត់ត្រូវតែសម្រេចពីអ្វីដែលជាការពិត និងការមិនពិតប៉ុណ្ណោះ។

១១. យុត្តិធម៌ ប្រសិនបើយើងត្រូវជាប់ចោទពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ យើងត្រូវបានចាត់ទុកថាជាមនុស្សគ្មានទោសរហូតទាល់តែមានភស្តុតាងបង្ហាញនៅក្នុងសវនាការមួយ ប្រកបដោយភាពយុត្តិធម៌ ថាយើងមានកំហុស។ យើងម្នាក់ៗត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យការពារខ្លួនដោយខ្លួនឯង។ គ្មាននរណាម្នាក់អាចចោទទោសយើង ឬដាក់ទោសយើងចំពោះអ្វីដែលយើងមិនបានធ្វើនោះទេ។

១២. ភាពឯកជន (រឿងផ្ទាល់ខ្លួន) គ្មាននរណាម្នាក់ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យនិយាយសំអុយ ឬរឿងមិនពិតអំពីយើង ចូលផ្ទះយើង បើកមើលសំបុត្ររបស់យើង ឬក៏មករំខានយើង ឬគ្រួសារយើង ដោយគ្មានហេតុផលសមរម្យនោះទេ។

១៣. ការដើរហើរ យើងទាំងអស់គ្នាអាចដើរហើរនៅក្នុងប្រទេសរបស់យើងដោយសេរី។ យើងក៏អាចចេញទៅក្រៅប្រទេសណាមួយ និងវិលមកប្រទេសយើងវិញបានដែរដោយគ្មានការបង្ខំ។

១៤. ជនភៀសខ្លួន ប្រសិនបើនរណាម្នាក់ ព្យាយាមធ្វើបាបយើង យើងអាចរត់ទៅប្រទេសមួយទៀត ដើម្បីសុំឱ្យគេការពារ។ ក៏ប៉ុន្តែ យើងមិនអាចរត់គេចខ្លួនបានទេ ប្រសិនបើខ្លួនយើងផ្ទាល់ បានធ្វើអ្វីខុសដូចជា ធ្វើឱ្យអន្តរាយដល់អ្នកដទៃ ឬមិនគោរពសិទ្ធិមនុស្សជាដើម។

១៥. សញ្ជាតិ យើងទាំងអស់គ្នាគួរតែទទួលបានសញ្ជាតិមួយ។ គ្មាននរណាម្នាក់អាចរារាំងយើងមិនឱ្យមានសញ្ជាតិពីប្រទេសរបស់យើង ឬសញ្ជាតិពីប្រទេសផ្សេងទៀតដែលយើងចង់បានដោយគ្មានហេតុផលសមរម្យឡើយ។

១៦. អាពាហ៍ពិពាហ៍ នៅពេលណាដែលយើងដល់អាយុគ្រប់ការ យើងអាចរៀបការ និងកសាងគ្រួសារមួយបាន។ គ្មាននរណាម្នាក់ អាចហាមឃាត់មិនឱ្យយើងរៀបការ ដោយសារតែពណ៌សម្បុរ ប្រទេសកំណើត ឬសាសនារបស់យើងឡើយ។ បុរស និងស្ត្រី មានសិទ្ធិដូចគ្នា នៅពេលដែលពួកគេរៀបការ និងនៅពេលដែល គេលែងលះគ្នា។ គ្មាននរណាម្នាក់បង្ខំយើងឱ្យរៀបការជាមួយ នឹងអ្នកដែលយើងមិនចង់រៀបការនោះឡើយ។ រដ្ឋាភិបាល និង ប្រជាជននៃប្រទេសរបស់យើងគួរតែការពារគ្រួសារ និងសមាជិក គ្រួសារយើង។

១៧. ទ្រព្យសម្បត្តិ យើងទាំងអស់គ្នាមានសិទ្ធិធ្វើជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិទាំងឡាយរបស់យើង ហើយគ្មាននរណាម្នាក់មានសិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិយើង ដោយគ្មានហេតុផលសមរម្យនោះទេ។

១៨. សាសនា យើងទាំងអស់គ្នា មានសិទ្ធិជឿលើសាសនារបស់ខ្លួនបានដោយសេរី មានសិទ្ធិផ្លាស់ប្តូរសាសនា និងគោរពប្រតិបត្តិសាសនានោះដោយខ្លួនយើងផ្ទាល់ ឬជាមួយអ្នកដទៃ។

១៩. ការសម្តែងមតិ យើងទាំងអស់គ្នាអាចគិតពីអ្វីដែលយើងចង់គិត និយាយពីអ្វីដែលយើងចង់និយាយ ហើយគ្មាននរណាម្នាក់អាចមកហាមឃាត់យើងមិនឱ្យធ្វើដូច្នេះឡើយ។ យើងក៏អាចផ្លាស់ប្តូរយោបល់គ្នាជាមួយមនុស្សទាំងអស់នៅក្នុងប្រទេសយើងក៏ដូចជាមួយប្រជាជននៃប្រទេសផ្សេងទៀតផងដែរ។

២០. ការជួបជុំ យើងទាំងអស់គ្នាអាចជួបប្រជុំគ្នាបានដោយសន្តិវិធី ឬក៏ចូលរួមក្នុងការប្រជុំជាមួយអ្នកដទៃដោយសន្តិភាព។ ការបង្ខំនរណាម្នាក់ឱ្យចូលរួមក្នុងក្រុមណាមួយ គឺជាប្រការមិនត្រឹមត្រូវទេ។

២១. ប្រជាធិបតេយ្យ យើងទាំងអស់គ្នាអាចចូលរួមចាត់ចែងជោគវាសនារបស់ប្រទេសជាតិតាមរយៈការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសអ្នកណាដែលយើងពេញចិត្តឬក៏ឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោតជ្រើសរើសយើងធ្វើជាតំណាងរបស់គេ។ រដ្ឋាភិបាលត្រូវបានជ្រើសតាំងជាទៀងទាត់តាមរយៈការបោះឆ្នោត តាមគំនិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ នៅក្នុងការបោះឆ្នោត យើងម្នាក់ៗមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតបានតែមួយសន្លឹកប៉ុណ្ណោះ ហើយសន្លឹកឆ្នោតរបស់យើងមានតម្លៃស្មើៗគ្នា។ យើងមិនត្រូវប្រាប់គេពីនរណា ដែលយើងបោះឆ្នោតឱ្យនោះទេ ប្រសិនបើយើងមិនចង់ប្រាប់នោះ។ យើងទាំងអស់គ្នាមានសិទ្ធិដូចគ្នាក្នុងការបម្រើសេវាសាធារណៈ។

២២. សន្តិសុខសង្គម ជាសមាជិកម្នាក់នៅក្នុងសង្គម យើងអាចកសាងជីវិតល្អមួយ សម្រាប់ខ្លួនយើង និងប្រើប្រាស់ឱកាសល្អៗដែលសង្គមបានផ្តល់ឱ្យ ដើម្បីទាញយកប្រយោជន៍ដល់ការរស់នៅរបស់យើង។ ប្រសិនបើមាននរណាម្នាក់ជួបការលំបាក យើងទាំងអស់គ្នាគួរតែរួមគ្នាដើម្បីជួយតាមលទ្ធភាពដែលយើងអាចធ្វើបាន។

២៣. ការងារ យើងទាំងអស់គ្នាគួរតែមានការងារធ្វើ និងអាចជ្រើសរើសការងារដែលយើងចង់ធ្វើដោយសេរី។ យើងត្រូវតែទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីយើងអាចគ្រប់គ្រងគ្រួសារយើងបាន ហើយថៅកែគួរតែប្រព្រឹត្តមកលើយើងឱ្យបានល្អ។ ប្រសិនបើយើងបាត់បង់ការងារ រដ្ឋាភិបាលគួរតែជួយយើងរហូតដល់យើងអាចរកការងារមួយទៀតបាន។ បុរស និងស្រីធ្វើការដូចគ្នាគួរតែទទួលបានកម្រៃស្មើគ្នា។ អ្នកធ្វើការទាំងអស់អាចរួបរួមគ្នាដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់ពួកគេ។

២៤. ការឈប់សម្រាក ម៉ោងធ្វើការក្នុងមួយថ្ងៃមិនគួរយូរពេកទេ ដោយសារយើងទាំងអស់គ្នាមានសិទ្ធិឈប់សម្រាក និងគួរទទួលបានប្រាក់កម្រៃទៀងទាត់សម្រាប់ការឈប់សម្រាកនេះ។

២៥. តម្រូវការចាំបាច់ យើងទាំងអស់គ្នាគួរតែមានអ្វីគ្រប់គ្រាន់តាមតម្រូវការចាំបាច់របស់យើង និងគ្រួសារយើងដូចជា សេវាសុខភាព អាហារគ្រប់គ្រាន់ សម្លៀកបំពាក់ និងផ្ទះសម្បែង។ យើងគួរតែត្រូវទទួលបានការជួយឧបត្ថម្ភ ប្រសិនបើយើងគ្មានការងារធ្វើ មានជំងឺចាស់ជរា ឬស្លាប់ ឬប្រសិនបើយើងគ្មានលទ្ធភាពចិញ្ចឹមជីវិត ដោយសារអស់ជម្រើស។ មាតា និងទារកគួរតែទទួលបានការគាំពារពិសេស។ កុមារទាំងអស់គួរតែត្រូវបានទទួលការរាប់រកដោយស្មើៗគ្នាដោយមិនគិតថាឪពុកម្តាយរបស់ពួកគេបានរៀបការត្រឹមត្រូវ ឬមិនបានរៀបការនោះទេ។

២៦. ការអប់រំ យើងទាំងអស់គ្នាអាចទទួលបានការរៀនសូត្រ ហើយជាពិសេសក្មេងៗគួរតែទៅសាលារៀន។ គ្មាននរណាម្នាក់តម្រូវឱ្យបង់ប្រាក់ដើម្បីទៅរៀននៅថ្នាក់បឋមសិក្សានោះទេ។ យើងទាំងអស់គ្នាអាចរៀនយកជំនាញណាមួយ ឬបន្តការសិក្សាឱ្យកាន់តែខ្ពស់តាមបំណងប្រាថ្នា។ នៅសាលា យើងអាចបណ្តុះទេពកោសល្យរបស់យើង ហើយគួរតែរៀនពីសិទ្ធិមនុស្ស និងពីរបៀបក្នុងការរាប់រកគ្នាជាមួយអ្នកដទៃទោះជាគេមានពណ៌សម្បុរ សាសនា ឬមកពីប្រទេសផ្សេងទៀតក៏ដោយ។ ឪពុកម្តាយយើងមានសិទ្ធិជ្រើសរើសអ្វីដែលយើងចង់រៀន និងពីអ្វីដែលយើងអាចរៀនបាន។

២៧. វប្បធម៌ យើងទាំងអស់គ្នាអាចចូលរួមក្នុងជីវភាពវប្បធម៌សហគមន៍ ទទួលផលពីសិល្បៈ និងទទួលបានគុណប្រយោជន៍ពីរបកគំហើញថ្មីៗ ពីវិទ្យាសាស្ត្រ និងពីស្នាដៃល្អៗដែលគេបានធ្វើ។ ប្រសិនបើយើងបង្កើតស្នាដៃអ្វីមួយពិសេស ដូចជាសរសេរសៀវភៅ ឬគូរគំនូរ យើងនឹងទទួលបានប្រយោជន៍ពីស្នាដៃទាំងនេះ ហើយគ្មាននរណាម្នាក់អាចលួចគំនិតស្នាដៃយើងបានឡើយ។

២៨. សន្តិភាព ដូច្នេះ នៅពេលណាយើងទទួលបានសិទ្ធិដូចដែលយើងបានអានកន្លងមកនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ មនុស្សទាំងអស់នឹងអាចរស់នៅក្នុងសន្តិភាព ទាំងនៅក្នុងសហគមន៍របស់យើង និងរវាងប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយ។

២៩. សហគមន៍ យើងទាំងអស់គ្នាអាចចូលរួមចំណែកក្នុងសហគមន៍ដើម្បីធ្វើឱ្យជីវិតយើងកាន់តែប្រសើរ។ ច្បាប់ត្រូវតែសរសេរឱ្យបានច្បាស់លាស់ថា យើងទាំងអស់គ្នាអាចទទួលបានសិទ្ធិមនុស្សដោយសុខដុមរមនាជាមួយអ្នកដទៃ។ ច្បាប់ត្រូវធានាឱ្យមនុស្សគ្រប់រូបចេះគោរពគ្នាទៅវិញទៅមក និងធ្វើឱ្យមនុស្សគ្រប់រូបត្រូវតែគោរពច្បាប់។

៣០. គ្មាននរណាម្នាក់អាចប្រើសេចក្ដីប្រកាសនេះ ដើម្បីនិយាយដោះសារពីការធ្វើឱ្យខូចខាតដល់សិទ្ធិរបស់អ្នកដទៃថា ជាការត្រឹមត្រូវ ដោយអះអាងថា ពួកគេគ្រាន់តែព្យាយាមចង់ការពារសិទ្ធិរបស់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ។ មិនអាចទទួលយកបានទេចំពោះការធ្វើឱ្យខូចខាតដល់សិទ្ធិអ្នកដទៃ។

៣

បញ្ជីស្ថាប័នរដ្ឋ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
និងអង្គការសហប្រជាជាតិដែលផ្តល់
ការគាំទ្រដល់ជនរងគ្រោះនៃការរំលោភ
សិទ្ធិមនុស្ស ឬទទួលបណ្តឹងទាក់ទង
ការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស

ក. ស្ថាប័នរដ្ឋ

- នៅប៉ុស្តិ៍នគរបាលឃុំ/សង្កាត់ អធិការដ្ឋាននគរបាលស្រុក/ក្រុង ស្នងការនគរបាលខេត្ត/រាជធានី ដែលហេតុការណ៍បានកើតឡើង
- នៅមូលដ្ឋានកងរាជអាវុធហត្ថស្រុក/ក្រុង ឬបញ្ជាការដ្ឋានកងរាជអាវុធហត្ថរាជធានី/ខេត្ត ដែលហេតុការណ៍បានកើតឡើង

នៅស្ថាប័នតុលាការរាជធានី/ខេត្ត

គណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្ស ទទួលពាក្យបណ្តឹង អង្កេត និង ទំនាក់ទំនងរដ្ឋសភា ព្រឹទ្ធសភា (គណៈកម្មការរបស់រដ្ឋសភា)

អាសយដ្ឋាន៖ ភ្នំពេញ
ទូរស័ព្ទ៖ 023 213 535 / 023 220 628
អ៊ីមែល៖ sg@national-assembly.org.kh
វេបសាយ៖ http://national-assembly.org.kh

គណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្ស ទទួលពាក្យបណ្ដឹង អង្កេត និង ទំនាក់ទំនងរដ្ឋសភា ព្រឹទ្ធសភា (គណៈកម្មការរបស់ព្រឹទ្ធសភា)

អាសយដ្ឋាន៖ ភ្នំពេញ

ទូរស័ព្ទ៖ 023 211 441 / 023 211 442 / 023 211 443

វេបសាយ៖ https://senate.gov.kh/kh1/

គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា

អាសយដ្ឋាន៖ ភ្នំពេញ

ទូរស័ព្ទ៖ 023 882 065

អ៊ីមែល៖ info@chrc.gov.kh

វេបសាយ៖ www.chrc.gov.kh

ហ្វេសប៊ុក៖ https://www.facebook.com/chrc.gov.kh/

ខ. អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

សមាគមការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងអភិវឌ្ឍន៍នៅកម្ពុជា (អាដហុក)

អាសយដ្ឋាន៖ ភ្នំពេញ ខេត្តបាត់ដំបង ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ខេត្តកំពង់ចាម ខេតកំពង់ធំ ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ខេត្តកំពត ខេត្តក្រចេះ ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ខេត្តកោះកុង ខេត្តមណ្ឌលគិរី ខេត្តឧត្តរមានជ័យ ខេត្តព្រៃវែង ខេត្តព្រះវិហារ ខេត្តរតនគិរី ខេត្តព្រះសីហនុ ខេត្តស្ទឹងត្រែង ខេត្តសៀមរាប ខេត្តត្បូងឃ្មុំ

ទូរស័ព្ទ៖ 023 218 653 / 023 210 518 / 023 990 544
អ៊ីមែល៖ info@adhoccambodia.org
វេបសាយ៖ https://www.adhoccambodia.org/
ហ្វេសប៊ុក៖ https://www.facebook.com/adhoccam

សម្ព័ន្ធខ្មែរជំរឿន និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស (លីកាដូ)

អាសយដ្ឋាន៖ ភ្នំពេញ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ខេត្តបាត់ដំបង ខេត្តកំពង់ចាម ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ខេត្តកំពង់ធំ ខេត្តកំពត ខេត្តកោះកុង ខេត្តពោធិ៍សាត់ ខេត្តរតនគិរី ខេត្តសៀមរាប ខេត្តព្រះសីហនុ ខេត្តស្វាយរៀង

ទូរស័ព្ទ៖ 023 727 102 / 023 216 602
អ៊ីមែល៖ contact@licadho-cambodia.org
វេបសាយ៖ http://www.licadho-cambodia.org/
ហ្វេសប៊ុក៖ https://www.facebook.com/licadho

មជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា

អាសយដ្ឋាន៖ ភ្នំពេញ

លេខទូរស័ព្ទ៖ 023 726 901 / 017 505 050

អ៊ីមែល ៖ info@cchrcambodia.org

វេបសាយ៖ https://cchrcambodia.org/index.php?lang=khm

ហ្វេសប៊ុក: https://www.facebook.com/cchrcambodia

អង្គការ មជ្ឈមណ្ឌលអប់រំច្បាប់សម្រាប់សហគមន៍

អាសយដ្ឋាន៖ ភ្នំពេញ

ទូរស័ព្ទ៖ 093 345 606

អ៊ីមែល៖ sovathara@clec.org.kh

វេបសាយ៖ www.clec.org.kh

ហ្វេសប៊ុក៖ https://www.facebook.com/cleccambodia/

ជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា

អាសយដ្ឋាន៖ ភ្នំពេញ

ទូរស័ព្ទ៖ 012 838 341

អ៊ីមែល៖ lacdirector@online.com.kh

វេបសាយ៖ www.lac.org.kh

គ. អង្គការសហប្រជាជាតិ

ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំកម្ពុជា

អាសយដ្ឋាន៖ ភ្នំពេញ ខេត្តបាត់ដំបង

ទូរស័ព្ទ៖ 023 993 590

អ៊ីមែល៖ cambodia@ohchr.org

វេបសាយ៖ http://cambodia.ohchr.org/kh

ហ្វេសប៊ុក៖ https://www.facebook.com/OHCHRCambodia

អង្គការសហប្រជាជាតិ
សិទ្ធិមនុស្ស
ការិយាល័យឧត្តមស្នងការ
កម្ពុជា

@OHCHRCambodia
@OHCHR_Cambodia
UNCOHCHR
https://cambodia.ohchr.org
cambodia@ohchr.org